

Profile ryzyka (Matryca waga/prawdopodobieństwo)

Profil ryzyka (matryca waga/prawdopodobieństwo) jest wykorzystywana do klasyfikacji ryzyka oraz hierarchizacji źródeł ryzyka i postępowania z ryzykiem (tabela 1 i 2). Metoda ta stanowi wsparcie w procesie ustalania, które ryzyka wymagają dalszej lub głębszej analizy, a wobec których należy podjąć działania zapobiegawcze, ponieważ przewidywalne konsekwencje przy uwzględnieniu prawdopodobieństwa ich zaistnienia powodują, że poziom ryzyka przyjmuje wartości nieakceptowalne – oczywiście w zależności od przyjętej klasyfikacji.

Możliwość wystąpienia	Opis	Częstotliwość
Bardzo duża (prawie pewne)	Oczekiwane w każdych okolicznościach	Raz, dwa razy na rok
Duża (bardzo możliwe)	Możliwe w sprzyjających zagrożeniu okolicznościach	Raz na dwa lata
Mała (możliwe)	Może kiedyś wystąpić	Raz na 10 lat
Bardzo mała (niemożliwe)	Nie przewiduje się wystąpienia	Raz na 100 lat

Tabela 1. Określenie prawdopodobieństwa wystąpienia ryzyka

Określenie prawdopodobieństwa jest czynnością złożoną, ale przy ocenie jakościowej nie wymaga przeprowadzania skomplikowanych kalkulacji. Metoda podana w tabeli 2 różni się od nakreślonej powyżej, ale nie są one sprzeczne, raczej stanowią uzupełnienie dla siebie. Określenie prawdopodobieństwa wystąpienia zdarzenia niekorzystnego daje informacje wyjściowe do nakreślenia poziomu ryzyka, co zależy od prawdopodobieństwa i konsekwencji, te parametry zaś zależą od dokładności informacji.

Waga Prawdopodobieństwo	Bardzo mała (niemożliwe)	Mała (możliwe)	Duża (bardzo możliwe)	Bardzo duża (prawie pewne)
Bardzo duża (prawie pewne)	średni	wysoki	poważny	Bardzo poważny
Duża (bardzo możliwe)	niski	średni	wysoki	poważny
Mała (możliwe)	niski	średni	wysoki	wysoki
Bardzo mała (niemożliwe)	niski	niski	średni	wysoki

Tabela 2. Ocena poziomu ryzyka

Poszczególne kategorie konsekwencji oraz prawdopodobieństwa, jak również poziomu ryzyka mogą zostać nazwane i zdefiniowane na wiele sposobów. Także rozpiętość matrycy ryzyka bywa różna i ulega modyfikacjom w zależności od potrzeb i specyfiki danej organizacji.

Po określeniu poziomu ryzyka i dokonaniu jego klasyfikacji kolejnym krokiem będzie sprecyzowanie poziomu zaangażowania w podejściu do konkretnych ryzyk.

1. Ryzyko ocenione jako bardzo poważne i poważne wymaga natychmiastowego działania menedżerów, nawet z pomocą wyższych szczebli, o ile własne możliwości obniżenia jego poziomu są niewystarczające.
2. Ryzyko wysokie wymaga zwrócenia uwagi, monitorowania, wskazania odpowiedzialnej osoby i podejmowania działań, które obniżą jego poziom przynajmniej do średniego.
3. Ryzyko średnie wymaga wzmocnienia monitoringu lub przygotowania procedur reagowania w łańcuchu odpowiedzialności.
4. Ryzyko niskie nie wymaga żadnych dodatkowych działań, stosuje się procedury rutynowe.

W niektórych sytuacjach, gdy wymagane są działania wobec zdarzeń szczególnie wrażliwych dla realizacji celów organizacji, z mniejszą tolerancją dla ryzyka w ogóle, te oceny prowadzi się, stosując dokładniejszą skalę prawdopodobieństwa (o pięciu, a nawet siedmiu poziomach).

W obszarze bezpieczeństwa zazwyczaj ocenę ryzyka prowadzi się, szacując straty i prawdopodobieństwo jego wystąpienia. Praktyka jednak pokazuje, że szacowane są również korzyści i prawdopodobieństwo ich wystąpienia. Daje to możliwość sporządzenia matrycy prognozowania konsekwencji zarówno pozytywnych (korzyści), jak i negatywnych (strat).

-S	-S	-S	-S	PRAWIE PEWNE	+W	+S	+S	+S
-S	-S	-W	-W	BARDZO PRAWDOPODOBNE	+W	+W	+S	+S
-S	-S	-W	-M	MOŻLIWE	+M	+W	+S	+S
-S	-W	-M	-N	NIEPRAWDOPODOBNE	+N	+M	+W	+S
-W	-W	-M	-N	RZADKIE	+N	+M	+W	+W
-5	-4	-3	-2	PRAWDOPODOBIENSTWO	+2	+3	+4	+5
ekstremalne	krytyczne	większe	mniejsze		mniejsze	większe	wyjątkowe	ekstremalne
Konsekwencje negatywne					Konsekwencje pozytywne			

Tabela 3. Przykładowa matryca prognozowania konsekwencji pozytywnych i negatywnych

Legenda

S – szczególne, wymaga szczególnego zaangażowania szczebla kierowniczego,

W – wysokie, wymaga zaangażowania właściwego menedżera,

M – małe, wymaga uwagi,

N – niskie, procedury rutynowe.

Materiał opracowany na podstawie:

ZARZĄDZANIE RYZYKIEM – PRZEGLĄD WYBRANYCH METODYK, Praca pod redakcją bryg. dr. inż.

Dariusza Wróblewskiego